

Redacția:
Strada Beriului Nr. 2.

Toate manuscrisurile ce privesc conținutul foii sunt a se adresa redacției.

Manuscrisurile nu se înapoiază — Epistolele nefrancate nu se primesc.

Un număr costă 16 bani.

ACTIVITĂȚEA

Foaie politică, economică, socială și literară.

Administrația:
Strada Beriului Nr. 2.

Prețul de abonament:
pe an 8 cor., pe 1/2 de an 4 cor., pe trei luni 2 cor.

Pentru România și străinătate:
Pe an 20 franci.

Inserțiunile se acordează conform tarifului obicinuit.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Inteligență.

Unul dintre multele rele ce ne bântuie e superficialitatea noastră pe toate terenele. Ea ne face inchipuiți, ne agerește ochii când e să vedem însușirile noastre bune, de cari din fericire încă avem câteva, și ne ia vederea când e să tragem consecințele din scăderile noastre, de cari durere! avem atât de multe.

Suntem superficiali în cultură, știință, politică. Și dacă în butul superficialității noastre ne aflăm pe calea propășirii, pricina e că propășirea e o pantă și că noi nu suntem în stare să împedecăm să nu lunecăm la vale.

Avem mai multe instituții culturale, avem reviste, foi cotidiene, societăți literare — și totuși întreaga noastră cultură e spoială, mișcarea noastră literară numai o frază... Mișcările culturale n'au isvorit și nu isvoresc dintr'un impuls puternic, inherent, ca și mișcările politice nu sunt mișcări conștii, ci numai efluxul instinctului de imitare: am văzut la alte popoare aceleași mișcări și imitându-le vrem să arătăm că și noi știm munci.

Să privim numai foile și revistele noastre! Abstrăgând dela cele multe cari după o scurtă vegetație de un an doi au dispărut fără să aibă vreme să lese urme după ele, să vedem ce au produs celelalte foi cari — cu chiu cu vai — se mai susțin și astăzi. Ca și când nici nu ar fi existat, ca și când nici nu ar exista. Foile noastre au apărut în vremi de însuflețiri generale, exprima pe atunci simțământul obștesc și prosperau încâtva. Dar obștea noas-

tră n'are lipsă de foi ca să cetească în ele ce se petrece în lume, ca prin ceteră să iee și ea parte la discuțiile ce se încing în jurul intereselor mari, sociale, culturale, politice... obștea română a avut lipsă de foi, ca acestea s'o poată lăuda, s'o poată numi odraslă din vița romană, strănepoții divului Traian, și când apoi obștea a încetat să mai otore puncte de sprigin pentru aceste epitet, foile au încetat cu laudele, au început discuții serioase, ear obștea — în general vorbind — n'a mai voit să spriginească foi cari nu-l desmerdau.

E trist, dar e adevărat: foile noastre acum după o existență mai lungă stau mai rău decât la început. După o muncă de zeci de ani, nu mai stau acolo unde au stat când cu jertfe au fost întemeiate. Noi n'avem public cetitor. Avem abonați, mai mulți, mai puțini, dar cei mai mulți trimit abonaamentele în nădejdea, că foile vor menaja abonații lor și nu vor scrie despre lucrurile săvârșite de ei, alții se abonează ca să poată ataca bărbații lor neplăcuți, căci foaia va publica doară corespondența unui abonent vechiu.

Foile noastre politice sunt pline de corespondențe și rapoarte de dispărent interes general. Scriu coloane întregi despre niște sărbări din comuna X, comună despre a cărei existență poate numai a 100-a parte dintre abonați au cunoștință, apreciază pe lung producțiunile concerto-declamatorice din satul Y, laudă diletantele și diletanții cari toți au tost la culmea chiemării lor, în vr'o două coloane fac loc reflecșiunilor vr'unui corespondent desavuat, mai publică și discursul avântat prin care N. a deschis nou înființata casină română din Z, și în urmă în câteva

șire își roagă restanțierii pentru achitarea abonaamentelor.

Și de aceste miserii poți da pretutindeni. Nu este instituție, fie ea de ori-ce natură, care să nu se plângă de indiferentismul obștesc.

Causa? N'avem inteligență, n'avem inteligenți. Nu-i vorbă, avem profesori, avocați, medici și preoți destui, dar n'avem inteligență, căci inteligența nu stă în titlurile academice. Calul înhamat la căleasca împodobită cu aurituri prin nimic nu stă mai presus de mârtoaga ce tiră în urma sa căruța veche a căruiva țeran. Nu titlurile academice constituiesc esența inteligenței, ci dorul de-a ceti, de-a învăța, de-a te lumina, tot lucruri ce nouă nu ne plac.

O, mult ne mai rămâne de muncit, ca să ne scăpăm de aceste rele.

O ciudată metodă.

Sub titlul acesta ne dedică «Tribuna Poporului» dela Arad în nrul 211 niște reflecșiuni nostime. După-ce se acață de scrisesele unui corespondent al nostru din Arad, află că noi am fi introdus în presa română o ciudată metodă de apărare, ce însă, crede ea, nu va găsi încetățenire în foile noastre.

Nu știm ce să fie atât de ciudat! Poate faptul că dl Dr. Suciucând promite 200 cor. pentru un scop de binefacere, dacă i-se va dovedi că a tradus o broșură de cortășire — copiază pe șef-red. nostru dl Dr. A. Muntean. La tot cazul metoda introdusă de noi e mai firească și de acceptat decât metoda de care s'a îndeletnicit întotdeauna «Tribuna Poporului». Noi nu suntem ca cei dela «Trib. Pop.», cari atacă

fără să deie satisfacție decât constânși prin lege, deși sunt convinși că atacă pe nedreptul.

Noi am fost totdeauna conduși de interese mai înalte, ei au atacat totdeauna bărbați cari ocupau ceva funcțiune, îi atacau pe nedreptul, ca să-i amărăscă, să-i facă să abzică, făcând astfel loc prietinelor «Trib. Pop.»

Ajunge să amintim de campania purtată în contra profesorilor dela teologia și preparandia din Arad, ajunge să atragem atenția cetitorilor nostri asupra declarației ce-o publică în nrul 210. Il atacaseră anume, sunt deja doi ani de atunci, în mod înverșunat pe avocatul I. Zigre din Oradea-mare și trași la răspundere unul după celălalt, a declarat dela sine onoarea de a fi autorul corespondenței cu pricină. Din declarația amintită reiese acum, că înfricați de procesul ce li-se intentase, au găsit pe cineva care a luat asupra sa responsabilitatea pentru un articol scris de altul și a retras acușele aruncate în fața unui bărbat cu merite. «Tribuna Poporului» dela început n'a avut altă menire, decât să mijlociască prietinelor sei posturi cu venituri frumoase, să-i atace pe cei cari îi stău în cale, să facă reclamă pentru oameni lipsiți de ori-ce merite și să ridice în slava cerului pe cei pe cari puțină vreme înainte îi timbrase de nemernici și trădători de neam.

Înconșcuenți până la consecvență cei dela «Trib. Pop.» și-au pus conșciența în serviciul celor cari îi plătau mai bine, ușa redacției era mereu deschisă, ca să aibă pe unde eși colaboratorii, cari nici două luni nu erau în stare să ducă viața de plasatori, mijlocitori de slujbe.

FOIȘOARA

Originea Românilor.

(Urmare).

Până aici istoricul din «Ellenzék». Ați văzut dovezile autentice, prin care ni-se arată ad oculos, cu siguranță matematică, că Valachii s'au strecurat în această țară pe turis, ca păstori, mult mai târziu, după-ce Maghiarii au cucerit țara și au organizat-o ca stat? Și că Maghiarii cu toate acestea și-au împărțit cu ei (cu păstorii) nu numai pâinea, dar și drepturile. Dificile est satiram non scribere.

Când am cetit acestea, mi-a venit aminte fără veste o altă istorie autentică, dovedită cu siguranță matematică, publicată în «Budapesti Hirlap» din 9 August 1901, unde între altele ni-se spune că înțeleptul patriei, Deák Ferencz, în etate de (6) șase ani, căzând de pe o ripă și-a scrinit gâtul astfel, încât tața i-s'a întors la spate, ear ceafa i piept. Un adevărat lanus. Pericolul era mare. Medicii recomandau să-l ducă cu graba la Viena, căci dinșii nu-i pot ajuta.

Un asemenea cas încă nu văzuseră. Ei, dar până la Viena e departe, o să moară pe drum: pe acel timp nu era cale ferată. Confuzia și frica în familie era teribilă.

Cine să-l scape? Cu toții stăteau încrămeniți. În acele momente critice, pășește cocierul (vizitiul) Pekszi și zice: „N'aveți grije, este cine să-i ajute.

— Cine-i acela?
— Cine altul decât măestrul de grumazi.
— Care măestru?
— Cel-ce știe să sucească grumazii oamenilor, acela va ști și să-i pună la loc.
— Dar cine-i acela?
— Călțul din Egerszeg“.

Bietul Pekszi era p'aci să primească o palmă pentru acest sfat medical; dar în urma urmelor cine știe, da-dacă...

— Prinde dară caii la trăsură, numai iute, tu răspunsul.

Trăsura cu patru cai a sburat la Egerszeg, unde locuia călțul Kesseldorfer Mihály. Acesta a pipăit grumazii băiatului, apoi a zis: „Nu-i nimica!“ Zicând aceste cuvinte, i-a tras o palmă strașnică micuțului Deák, ear grumazul acestuia a sărit la loc. Băiatul a început la moment a vorbi și își putea învirtă grumazul. A fost scăpat“.

Și nu cumva să cugetați, că această istorie va afla trecere numai pe sate în șezătoare; nu, nici decât, am vorbit cu Maghiarii, bărbați de poziție, cari jură în autenticitatea acestui fapt.

Ei, ce să le faci: Mundus vult decipi, ergo decipiatur!

Istoricul din „Ellenzék“ s'a păcălit cât se poate de rău. Dinsul a pus mâna pe studiul lui L. Réthy „Daco-Roumains ou Italo-Roumains“. (Retipărit din „Revue d'Orient et Hongrie“. Budapesta 1897). Și, în credință, că direcțiunea „Enciclopediei“, dar mai ales Weigand ar fi rupt-o cu prejudețele Românilor, de a se ținea ca orbul de gard de fabula continuității Valachilor în Dacia-Traiană, face pe savantul și iubilează în numele istoricilor maghiari, a căror doctrină a triumfat cu ajutorul „Enciclopediei Române“, ceea-ce a causat, precum zice, o mare surprindere la acei Români, cari nu se așteptau la așa ceva.

Dacă istoricul din „Ellenzék“ ar fi făcut într'adevăr studiu din această ceartă literară, sigur că nu s'ar fi blamat în public, cu resuscitarea unei teme, terminată în defavorul dlui Réthy, cu al cărui elaborat a crezut a putea desarma pe Români.

Blamagiul e cu atât mai mare, pentru că direcțiunea „Enciclopediei“ în înțelegere cu Weigand, au desmijit și combătut în „Transilvania“ nr. II—III a. 1898 în mod energic și categoric, aserțiunile cu care debutază acum savantul din tușă, care vrea să imbete cu apă rece pe cetitorii sei.

Iată un pasagiu din scrierea lui Weigand:

«Ce privește pe dl Réthy, nu mi pot inchipui cum ajunge la concluziune, că eu așa susțineam imigrarea Românilor dela sud. Eu sunt mult mai precaut, decât ca să mă declar pentru o teorie, care până acuma e încă o hipotesă. Până-ce nu pot aduce dovezi sigure, mă voi feri a mă declara pentru una, sau alta părere, etc. Și asupra broșurei lui Réthy, nu vreau să scriu nimic, ea e fără valoare și a fost declarată ca atare și de către critica germană“.

Cred că istoricul din „Ellenzék“ va rețipări întreg răspunsul din „Transilvania“ și îl va dedica inteligenței maghiare, ca să fim reciproc lămuriti.

Sunt în „Enciclopedia română“ articole, mai ales biografii, cu care nici eu nu consimt. Ei, ce să le faci, cam astfel se tac biografiile pretutindeni: unele sunt autobiografice, ear altele idolo-patrie. Nu se urmează, ca

„Trib. Pop.», care în tot decursul furtunoasei sale existențe n'a dat nici-odată de bunăvoință satisfacție, fie aceasta de ori-ce natură, află acum de ciudat că noi, cari am avut în vedere totdeauna o țintă mai înaltă, ne oferim să dăm satisfacția cuvenită, dacă ni-se va dovedi că n'am avut drept.

Ce privește în urmă laudele aduse dlui Dr. Mihiu, ne-ar plăcea să știm oare câte abonamente plătește și a plătit dl Mihiu «Trib. Pop.» de a adus-o la convingerea, că el e un bărbat cu merite mari. Cei dela «Trib. Pop.» mare parte sunt orbi, dar aurul le deschide ochii: arată-le numai punga și îndată văd merite, merite neperitoare.

În urma urmelor poate va fi și merit să fii abonent al «Trib. Pop.», având ea atât de puțini abonenți.

La cele scrise sub această rubrică, adecă «O ciudată metodă» și încă la adresa noastră, cu drept îi putem zice «T. P.» ce a zis fata mamei sale: „zi-i mamă gușată, să nu-ți zică ea!” «T. P.» ca moralisătoare a presei române! atunci, când despre «duchul ei» eată ce scrie o foaie română chiar în zilele acestea:

„Russtade. În nrul de Duminică al „T. P.” Leandru (Rusu Șirianul) publică o foșoră crochistăcă despre amor, ridiculizând pe Jókai, că s'a căsătorit cu Ovreica. Să ne ierte Jókai, că numele seu a venit lângă al lui Rusu, dar fiindcă e vorba de tema pe care și-a luat-o Rusu, respective i-au dat-o ziarele pestane de-a gata, nu va fi fără de folos, să spunem că despre fericirea casnică în „T. P.” scrie tocmai Rusu, care a fugit din Arad cu soția unui om cinstit, care nu l-a lăsat să moară de foame. Și același Rusu a păcălit pe Constanța tocmai pe stradele Bucureștilor! Și un astfel de mizerabil ma are tupeul să ridiculizeze viața familiară a altora?! Și unui astfel de șarlatan i-se mai întinde mâna spriginoare? Pfu!»

Așa credem, că noi de astfel de epetete nu ne-am folosit până acum, afară de un unic cas, care adresat de al nostru redactor român nu va fi până în lumea. De altcum glosarul nomenclaturilor triviale și jignitoare nu sunt ele importate și nu află nutremânt tocmai în «T. P.»?

Osanele aduse dlui Dr. I. Mihiu din partea «T. P.» își au și ele rostul cu așa numitul «nex causal», despre care de altă-dată.

România ca putere militară.

În lumea militară se discută cu multă animație o broșură apărută zilele trecute purtând titlul:

„Importanța României în resbelul eventual austro-(germano)-rus”, tradusă de dl colonel-adjutant Emil Casimir, după o broșură apărută acum câțiva ani în Germania, de un autor anonim.

Anonimul pune trei alternative în cazul unui eventual războiu între puterile de mai sus

România în alianță cu Rusia.

În cazul că România se aliază cu Rusia, atunci ar părea că armata austriacă dela Răsăritul Galiției ar veni într-o poziție periculoasă. Zic, ar părea, căci la finele acestui capitol se va vedea, că chiar această eventualitate, pentru noi din cele mai desagrabile, nu va atrage după sine un rezultat nenorocit al campaniei.

Autorul anonim se întreabă, dacă este probabil, ca România să se dea de partea Rusiei? El nu crede și speră, că acest fapt nu se va întâmpla.

România în alianță cu tripla alianță.

România în viitorul resbel va imprima caracterul măsurilor pe care Austria le va lua pe câmpul de luptă dinspre Răsăritul Galiției. Dacă România se află de partea Rusiei, atunci Austria este silită la defensivă; dacă găsim însă pe acest stat în partea noastră, atunci vom vedea mișcări ofensive, cari vor aduce pe Ruși în o stare mai desagrabilă ca aceea, în care se aflau Austriicii în prima ipotesă.

România rămâne neutră.

În cazul, că România se declară pentru neutralitate, atât Austria, cât și Rusia vor așeza corpuri de observațiune la frontiera acestei țări, și anume: cea dintâi pe al XII-a corp de armată (Sibiul) precum și trupele de honvezi cu o brigadă de infanterie a corpului XI (în Bucovina); cea din urmă, corpurile de armată VIII. și VII. Armata de Sud nu va mai exista atunci de loc. Autorul nu crede, că Rusia ar îndrăzni să nu țină samă de declarațiunea de neutralitate a României, pentru a trece prin Nordul României cu al VIII-lea și al VII-lea corp de armată către Bucovina, căci atunci aceste două corpuri de armată ar putea să ajungă într-o grea pozițiune. Găsesc, zice anonimul, ca absolut necesare sus menționatele corpuri de armată, fiindcă România, când se vor da cele dintâi lovituri decisive, fie de bunăvoință, ori silită, va trece pe partea aceluia, care va fi învingător.

Aici trebuie să arăt încă odată cât de primejdios ar fi o înmulțire mai mare a trupelor rusești la frontiera Galiției, dacă d. p.

corpul II. de armată de Kaukaz ar fi mutat din circumscripția sa actuală către frontierele dela Apusul României. Este deci de datoria puterilor iubitoare de pace, de nu vor ele înșile a-și da singure lovituri, să oprească cu strigătul de veto! pe Ruși, la cas că măsurile lor defensive nu-și vor fi luat încă sfârșitul lor.

*

Anonimul german încheie broșura sa punând următoarea întrebare, dela al cărui răspuns vor trebui să atirne hotărârile guvernului român:

„În resbelul apropiat, care linie de purtare ar fi de mai mare tolos pentru statul și poporul român?”

1. a) Presupunând că Rusia și România fiind aliate sunt învingătoare, atunci regularea condițiilor de pace și a despăgubirilor va reveni de sigur puternicului imperiu al Țarilor. Cum va arăta Rusia fratelui ei de arme recunoștința sa? Prin retrocedarea Basarabiei? Nu, că atunci i-s'ar îngreui din nou drumul spre Sud, spre Constantinopol. Poate ca Rusia să ia Galiția și să cedeze Bucovina României? Nici aceasta nu o cred, căci Moscovitul nu va fi așa de puțin desinteresat a ceda hambarele de grâu ale Galiției. Trebuie mai ales a se avea în vedere, că este contrar intereselor Rusiei a lăsa să se înființeze în Peninsula-Balcanică un stat puternic, prin urmare nici o vorbă nu ar fi de cedare de mari teritorii Coroanei României.

Ca om de stat român, în asemenea cas nu mă voiu legăna cu speranța de a căpăta o despăgubire în măsura serviciilor făcute.

b) Dacă cele două state mai sus menționate ca aliate, vor fi bătute, de sigur, că o să li-se impue sarcini, la cari România mai ales are să aibă o grea parte.

Despre o cedare de teritorii nici nu mai amintesc.

2. a) Dacă tripla alianță, aliată cu România este învingătoare, atunci aceasta din urmă va primi ca despăgubire Basarabia dela Rusia. Puterea României se va mări și ea se va răzîma puternic pe alianța puterilor iubitoare de pace.

b) Dacă însă Germania, Austria și România vor fi bătute, atunci regatul României i-se va răpi poate Moldova, ceea-ce se poate întâmpla în cazul b).

3. Rămâne România neutră? Atunci puterile dela Apus, la cas de victorie, nu vor micșora drepturile României întru nimica; cum va fi însă Rusia fiind victorioasă? Crede oare România, că Rusia, când s'ar fi respins mai înainte o alianță cu acest imperiu în favoarea unei stricte neutralități și poate ar fi fost oprită trecerea trupelor rusești prin Nordul României, ar mai păstra ea acuma respectul, ce se cuvine Coroanei României?

De încheiere autorul spune, că are convingerea fermă, că armatele germane și austriace pot să meargă în luptă cu deplină încredere în contra Rusiei; dar cu toate acestea ar avea mai mulți sorți de isbândă, când alături de ele s'ar afla și armata română, căci ea este chemată a juca un rol hotărîtor pe câmpul de luptă dela Răsăritul Galiției.

DI V. A. Urechia despre Românii din Transilvania

În Neapole (Italia) apare deja de doi ani o revistă scrisă în limba franceză, care poartă titlul („Revue Franco-Italienne et du Monde latin”. Revista franco-italiană și a lumii latine), care are și trei colaboratori români și anume pe Domnii: V. A. Urechia, Aug. Demetriescu și Ovid Densușianu.

DI V. A. Urechia scrisese într'un număr anterior un articol despre îndreptările, ce sufer Românii din Transilvania și Ungaria, la care a răspuns pe urmă cineva în revista ce apare în limba latină în Philadelphia (America) și care cu destulă nevrednicie poartă titlul de „Praeco latinus” (Vestitorul latin).

La ineptiile revistei americane, răspunde acuma dl Urechia tot în revista dela Neapole, care publică răspunsul dlui Urechia sub următorul titlu:

„Scrisoarea dlui V. A. Urechia, senator și fost ministru, către dl director al Revistei franco-italiene și a lumii latine”.

Sinaia, 28 Septembrie 1901.

Întru d-le director!

Că articolul meu publicat în excelenta voastră revistă a atras fulgerile vr'unui ziar șovinist unguresc sau ale unei reviste, care trăiește din budgetul reptilelor din Budapesta, aceasta este explicabil și mă și așteptam la așa ceva, dar' că „Praeco latinus”, care se zice că e „periodicum gentium latinum” vine pe ultima pagină a numărului 11 a-l desaproba, eată ce adevărații latini cu greu vor putea înțelege.

„Praeco latinus” pretinde, că V. A. Urechia „atacă cu vorbe aspre națiunea și guvernul unguresc”.

Ajunge să cetească cineva articolul meu, ca să se convingă, cât este de adevărată aceasta afirmațiune. Nu, eu nici-odată în studiile mele n'am vizat poporul unguresc, căci eu dela început am stabilit o deosebire între popor și guvernul său. Dar' și mai mult: oare este a ataca „cu vorbe aspre” guvernul unguresc când cineva îi arată, ca adevărat amic, mijloacele proprii pentru a face din statul ungar o putere reală, de prima ordine, pe care să poată conta Ro-

în literatura bizantină, nu se face în „Enciclopedie” extract din virtuțile și din păcatele respectivului. Defecte am găsit și în marele lexicon maghiar „Pallas”, în „Mayer”, ba chiar și în „Brockhaus”; dar într'un op la care lucră sute de autori, greșelile nu se pot încunjura. Răspunzător e cel-ce subscris: „Fides penes auctorem”.

Mi-aduc aminte cu câtă indignare scrie „Patria” din Cernăuți în 28 Iulie 1899 pentru tonul panegiric și elogios din biografia mitropolitului Arcadie din Bucovina, publicată în „Enciclopedia Română”.

Între altele zice:

„Autorul stăruie insistent asupra trecutului acestui bărbat (Arcadie) în care se află vr'o câteva momente de galvanizare naționalistă. Aceste sunt puse în un relief hiperbolic. Actele antinaționale însă, comise de metropolit, sunt delicat retăcute. Antagonismul față de partidul român, în care s'a, pus metropolitul din prima zi a urcării sale în scaunul arhiepiscop, accentuând dela ușa altarului la întronarea sa, că nu va asculta, decât de glasul guvernului, de asemenea e diplomatic retăcut.

Ei, astfel nu se scrie istoria contemporană. Dacă cronicarii Moldovei ar fi fost conduși de o asemenea — zicem politeță — excesivă față de mai marii timpului, frumos am fi informați asupra trecutului”.

Fie liniștit autorul articolului din „Patria” pentru-că nu cu biografii din „Enciclopedie”,

nici cu cuvântări festive ocazionale, sau academice, se poate face istoria contemporană, ci cu documente, înaintea cărora va trebui să-și pelce capul ori cină ar fi.

Nunc venio ad fortissimum... argumentum. Ascultați și vă minunați: „Tot insul știe că, pretensiunea Românilor de a stăpâni Ardealul și părțile până la Tisa, s'a născut din acea halucinațiune istorică, că dēnșii sunt descendenții coloniilor romane, pe care Traian în anul 107, după cucerirea Daciei i-a împământentit acolo. Prin rmare Maghiarii când au cucerit țara, pe Români i-au găsit aici, și numai după-ce au invins pe Români și le-au nimicit statul, au putut întemeia Ungaria. Aceasta e doctrina continuității, pe care o altoesc în tinerime, începând din primele clase; acestia (tinerimea) apoi nu văd în înălțime (în Maghiarii) altceva decât pe confiscătorii drepturilor avite ale Românilor și pe nimicitorii culturii romane, deși astăzi originea dacică a Românilor nu e altceva, decât o poveste istorică”.

Care va să zică: Concluziunea din argumentul istoricului din „Ellenzék” ar fi că dacă Românii ar fi în stare să dovedească, că dēnșii sunt descendenții coloniilor lui Traian, dar' mai ales că Maghiarii când au cucerit aceasta țară, pe Români i-au găsit aici, în acel cas, Românii ar avea tot dreptul să stăpânească Ardealul până la Tisa; dar' fiindcă acest titlu de drept le lipsește, „pretensiunea” lor e o halucinațiune.

Cine, când și în ce formă a ridicat pretensiunea de a stăpâni Ardealul până la Tisa? Aceasta nu ni-se spune. Dar' ar și fi de prisos, dacă: „tot insul o știe”. Vedeti cum se croește la noi „istoria”.

Timp de mai multe secole, hegemonia maghiară s'a susținut pe titlul de drept, că Maghiarii au cucerit țara cu arma.

Acum d'odată, parcă nu s'ar mai privi acest titlu de drept destul de puternic, căci de un timp încoace scriitorii maghiari s'au pus pe lucru, să dovedească că Românii, după venirea Maghiarilor s'au strecurat în țara aceasta, ca păstori. Această frământare, vrând, nevrând își face impresiunea, ca și când s'ar teme că stăm în ajunul unei pertractări finale, când un areopag european ar avea să decidă, pe baza titlului de drept „qui prior tempore, potior jure”: cine anume are să stăpânească Ardealul până la Tisai Maghiarii, sau Românii?

Știu Românii foarte bine, că „Viena”, adecă oamenii dela putere, au fost îmbătați, cu apă rece, că Românii ar aspira, nu la stăpânirea Ardealului până la Tisa, ci la întemeierea Daco-României din Tisa până în Balcani. Au fost dați însă de rușine dușmanii neamului românesc, nu prin simple negațiuni, din partea Românilor, nici numai prin nenumărate dovezi de loialitate, ci mai ales prin acte istorice epocale.

Începând dela „deșteptarea Românilor din somnul cel de moarte” (1848) până în

ziua de azi, de patru-ori au fost Românii ispitiți, să-și „croiască a lor soarte”.

În anul 1848 proiectase Kossuth „Confederațiunea dunăreană”.

În Maiu 1848 „Viena” puse la cale cunoscutul proiect: „Über die Möglichkeit, eines Daco-Româniens, unter Oesterreichs Scepter”.

În anul 1855, în timpul când armata austriacă ținea ocupate Moldova și Valachia, guvernul puse la cale o puternică propagandă spre a anecta aceste țări la monarhia austriacă. Ideea era veche, rămasă de pe timpul lui Iosif al II-lea nerealisată. Scopul era germanizarea. Dacă Românii ar fi intrat în cursa aceasta, în ziua de azi am avea, în locul regatului român, independent, o mulțime de baroni și cavaleri, cari ar zice precum a zis baronul Mustăț, când cu trecerea Regelui Carol prin Bucovina: „Entschuldigen Euere Majestät, ich spreche nicht romanisch, wir sind hier deutsch erzogen”. Sau ca cavalerul Vasilco, care în parlamentul din Viena, în 3 Martie 1900, a negat că Moldova și Valachia ar fi fost țări românești, pe motiv că domnitorii principatelor valache s'ar fi folosit de limba slavonă”.

Ear' în ziua de azi vine sfânta Rusie cu „crucea ortodoxei”, să unească pe toți Românii sub o căciulă, ca apoi să-și poată înghiți pe toți d'odată.

(Va urma)

mânia și Europa în ziua cataclimei celei mari, care va rezulta din ciocnirea, ce se poate prevedea între lumea slavă și lumea germană?

Cum? A core guvernărilor din Budapesta egalitatea drepturilor, justiție egală, respectul religiunilor și al limbilor diferitelor popoare, ce compun statul ungar, este a-ia adresa injurii?

Este aceasta din partea mea necunoașterea dreptului neamurilor, pe care ar trebui, după părerea ziarului din Philadelphia, să mă duc să-l studiez timp de un an în America? Ceea-ce rezultă din articolul acestui ziar este, că autorul lui, care se ascunde sub anonim, ar trebui să vină în Europa la Dunărea de jos, unde să studieze etnografia acestei regiuni, istoria ei veridică și aplicațiunile, ce se pot face aici veritabilului drept al ginților.

În adevăr, regret din suflet, că trebuie să pun la o parte politeța, trebuie să declar însă, că contradictoriul meu latin este foarte rău informat asupra afacerilor noastre europene, dacă nu cumva armat în mod conștient din tâlpi până în creștet contra națiunii latine a Românilor și contra celorlalte popoare actualmente maltratate de către guvernul unguresc, în numele unui ideal de stat irealisabil, în care să fie o singură limbă.

Îmi place a crede, că ziarul filadelfian a păcătuit în lipsa unor informațiuni mai bune, așa că m'am grăbit a-i trimite fără cheltueli diferite opere, unde va putea găsi nouă informațiuni, cari îl vor obliga a vedea mai lămurit cestiunea. Însă dacă contradictoriul meu ar fi cuprins de preocupățiune sau ar fi scris articolul respectiv din exces de simpatie față cu guvernul ungar, atunci cărțile, ce 'le-am trimis, nu-i vor fi de nici un folos: căci nu este orb mai rău, decât acela, care nu vrea să vadă...

Sunt obligat însă să relev aici — pentru simpatici și numeroși cetitori ai revistei franco-italiene, dacă nu pentru cei ai lui „Praeco latinus”, — câteva erori din cele mai grave ale contradictoriului meu.

Pentru a convinge pe cetitorii săi, că poporul unguresc este un popor civilizat, care nu asuprește „neamurile supuse sieși” (gentes sibi subiectas), autorul citează exemplul Croației libere, care își conservă limba și se grăbește a adăoga, că în tot restul Ungariei, prin comitate sau districte, este permis de a întrebuința limba majorității poporului, fie în școală, fie în administrație, fie în justiție. Ah! dacă aceasta ar fi adevărat! Dar' vai, practica este departe de a confirma o asemenea afirmațiune! Așa e, după legea naționalităților, impusă de Austria în ziua, când s'a iscălit convențiunea dualismului, așa ar trebui să fie, dar' această lege salutară nu e respectată de loc de către guvernății din Budapesta. Să ni-se arate o singură școală cu limba românească întreținută din budgetul statului ungar și atunci vom înțelege lirismul vorbelor contradictoriului nostru: „Quae gens in orbe est magis tolerans et liberalis!” (Care națiune din lume este mai tolerantă și mai liberală).

(Va urma).

Petrecerea meseriașilor.

Producțiunea declamatorică-teatrală aranjată Sâmbăta trecută de meseriașii români din loc, a fost una dintre cele mai cercetate de inteligența noastră nu numai locală, dar și din jur, astfel că așa zisa teamă sau frică, de care unii dintre meseriași de un timp încoace au început a fi cuprinși și numai cugându-se la aranjarea de petreceri, s'a spulberat în vânt prin participarea în număr, pot zice aproape compact a inteligenței. Și aceasta a îmbărbătat și însuflețit chiar și pe meseriașul cel mai puțin crezător în aceea, că neînțelegerile, îndeobște cunoscute, existente între inteligență, nu alterează întru nimic progresarea lui pe terenul cultural. Căci, adevărul vorbind, mulți, ba putem zice că chiar cea mai mare parte dintre noi meseriași a fost până de prezent condusă de gândul, că aranjând vre-o petrecere, ori o parte, ori alta a inteligenței va sta departe de aceea, și așa nici când nu va putea ajunge la ceva rezultat. S'au convins însă cu ochii, că fiind vorba de progresarea lor, inteligența română,

fără excepție, nu numai că este departe de a se reținea dela sgriginul seu moral și material, dar din contră contribuie cu dragă inimă pentru scopurile lor.

Dee D-zeu, ca acest început, să-l numim așa, să formeze o eră nouă în viața socială locală nu numai a noastră a meseriașilor, dar chiar și a inteligenței, ca astfel mână în mână mergând, precum o vedem aceea la alte națiuni, cu o zi mai curând să ajungem la realizarea scopului ce urmărim. Căci știut este, că numai viribus unitis putem face și lucrul, care de altcum ni-se prezintă foarte ușor.

Însuflețirea ce a domnit în șirul meseriașilor Sâmbăta trecută, văzând sala spațioasă a otelului „Transilvania” literalmente tixită de public, este de nedescris.

Un indemn aceasta, ca și dâșii pe viitor să se nisuiască a mulțumii tot mai mult publicul participant prin producțiunile lor.

A mai descrie cu deamănuntul interpretarea rolei fiecăruia diletant, cred că este superfluu. E destul să amintesc, că atât declamațiunile, cât și predarea pieselor din program au reușit pe deplin.

Partea materială, după-cum sunt informat, încă a fost mulțumitoare, rămânând, pe lângă spesele mari ale aranjării, un venit destul de frumos.

La astfel de petreceri sociale, cum a fost cea de Sâmbăta, dee D-zeu să avem fericirea a ne întruni cât mat des.

Diletanții și diletantele, cari ni-au produs o seară atât de plăcută, și mai ales conducătorul lor brav, dl C. Baicu, primească mulțumită pentru ostenețele ce le-au avut cu aranjarea petrecerii și laudă pentru succesul bun al aceleia.

Un meseriaș.

CORESPONDENȚA.

Berzova, Nov. 1901.

Mult Stimat Dle Redactor!

În numărul 46 al prețuitului ziar „Activitatea” între noutăți am citit și știrea despre nedumertea în afacerea alegerii de învățător în comuna Berzova, care știre nu e fidelă stărilor dela noi.

Spre orientarea onorațiilor cetitori îmi țin de datorie a publica următoarele:

Ziua de 25 August st. n. a fost o zi de mare însemnătate pentru comuna Berzova, pentru-că în acea zi poporul dornic de lumină și-a ales învățător în persoana dlui George Pleșiu, învățător în Șoimuș cel dintăiu lăstar, dintre șubași de legea ortodoxă din loc.

Învățătorul nostru la finea fie-cărui an venind dela școală totdeauna numai bucurie făcea părinților și prin purtarea dlui a știut atrage simpatia sătenilor săi.

Drept-aceea credem că nu ne-am înșelat alegându-l de învățător, ca pre cel mai calificat între recurenți și sperăm că cu mutarea d-lui la noi, altcum să va organiza comuna noastră, care pe cât e de mare, pe atât de izolată e și de tot ce e bun.

Alesul nostru învățător a întrunit 76 de voturi, date din inimi doritoare de lumină, ear' candidatul învățătorilor pensionași: Spătan și Popovici Vaselian, (fiu de preot) pururea sprijinitorul școlii de stat, a întrunit numai 21 de voturi, câștigate după o corțeșire de o noapte întreagă, ei însă tot nu au căzut cu candidatul lor, căci li-a succes a-l băga lunaș la școala de stat din loc.

Au înaintat protest Ven. Consistoriu diecesan din Arad numiții domni contra alesului învățător numai din obicei, căci motive de protest nu au, alegerea a mers în cea mai mare ordine, chiar și Rev. Domn protopop a spus în biserică, căci așa alegere fără șgomot nu a avut.

Au trecut 3 luni dela alegere și până azi Ven. Consistoriu nu ni l-a întărit, ca să poată veni la noi, cine-a trimis alt învățător substituit. Nu înțelegem ce vrea Ven. Consistoriu, poate dă crezământ celor rătăciți? Dee-i, vom vedea atunci urmările, noi cei mulți nu strigăm, nu ne plângem, pentru-că nu ne mustră conștiința, pentru-ce am făcut. Vrajba se va mări, dacă pe alesul nu ni-l va trimite. Ven. Consistoriu lucre cum e bine de școală și de biserică noastră.

Andrei Crișan.

NOUTĂȚI

— **Monarchul despre patriotismul Românilor.** Zilele trecute Maj. Sa Monarchul a primit în audiență pe deputatul român bucovinean bar. Vasilco. Convorbind cu el despre situația parlamentară critică în Austria, Maj. Sa zise: „Sunt convins de patriotismul Românilor”.

— **Serbarea Mihaiu Viteazu.** La 21 Noemvrie n. s'a dat în București o mare și frumoasă serbare în amintirea marelui voevod Mihaiu Viteazu. Serbarea a fost imposantă. Au participat aproape 50 de societăți cu drapelurile lor. În biserică Mihaiu-Vodă s'a oficiat un parastas; a vorbit archiereul Pimen Georgescu. Dela biserică procesiunea a plecat la statua lui Mihaiu Viteazu, unde s'au depus mulțime de coroane și s'au ținut mai multe discursuri. Manifestația a fost imposantă, ordinea exemplară. Sara a avut loc la Ateneu conterenta profesorului Onciul. Conferențiarul a dorit succese tuturor secțiunilor Ligei.

— **Afaceri interne.** Joi s'a început discuția asupra răspunsului la mesajul de tron. Max Falk, raportorul comisiunii însărcinate cu proiectul de răspuns, n'a făcut altceva, decât a parafrazat mesajul, aducând elogii lingușitoare partidei liberale. În același timp însă și celelalte partide au prezentat câte un proiect.

Kossuth reeditează vechile clișee. Spune anume, că Ungaria nu poate prospera până e în unire cu Austria, cere deci armată independentă, reprezentanță externă independentă și bancă națională maghiară și termină în a imputa guvernului, că nu lucră pentru crearea teritorului vama independent.

După Kossuth a luat cuvântul contele Zichy, conducătorul partidei populare, care asemenea prezintă un proiect de răspuns. Proiectul acesta culminează în a cere o nouă lege electorală și o nouă și dreaptă împărțire a cercurilor, reformă a dărilor, libertate întrunirii și ștergerea legilor politico-bisericesti, cari dau prilej la lățirea imoralității și scăderea sentimentului religios.

Fracțiunea ugonistă a prezentat și ea un proiect de răspuns, dar' de mai puțină importanță.

— **Pentru congruișii.** — În ședința din 18 Noemvrie a. c. a parlamentului unguresc deputatul Beothy Akos, din incidentul decisiunii asupra răspunsului la mesajul regesc, face guvernului și partidului liberal imputări pentru politica bisericască, a cărei legi sunt desastroase pentru țară. Constată, că din punctele de vedere finanțial, pentru matriculele de stat, budgetul s'a îngreunat nu numai cu bagatetul de 80,000 fl. cum zicea fostul ministru Hieronymi, ci cu 1.150.000 fl., pe lângă enormele sarcini, ce le poartă comunele; pe când mai înainte matriculele le purtau confesiunile gratuit și bine. O altă urmare a amintitelor legi este ridicarea congruei, despre care zice oratorul, a fi informat, că în Ardeal lucrările așa sunt întocmite, cât subvențiunea de stat e pepiniera dacoromanismului. La aceasta imputare gravă, ministrul president n'ar răspuns nici cu un cuvânt, poate că a considerat'o de o frasă hasardată a oratorului opozițional, despre a cărei netemeinicie toți sunt convinși, dar' și aceea se poate și e mai probabil că atât opoziționalilor cât și guvernamentalilor le place să hasard.ze atari frase spre a terorisa preoțimea română, amenințându-o cu sistarea subvențiunei de stat, de câte ori voeste a da semne de viață ca Români. Credem, că nu e de prisos ca asupra acestei împrejurări să atragem atențiunea acelor confrăți preoți, cari nu știm la a cui sfat și din a cui inițiaivă, au început mișcarea pentru regularea necondiționată a congruei din partea statului. Noi știm, că factorii nostri competenți lucră pentru regularea congruei, însă pentru o regulare compatibilă cu demnitatea bisericii și a clerului nostru. Să fim pacienți și cu încredere în Dumnezeu și în prudența și bunăvoința acelor, pe cari Dumnezeu i-a pus de ocărmitori în biserică; să nu fim amăgiți de interesele noastre per-

sonale, ci pururea să avem în vedere și în teresele mai înalte.

— **Husar mișel.** Un husar cu numele Fr. Kruker cu vr'o două luni nainte de asta s'a prezentat înaintea poliției cu fața de tot arsă. După spusele lui, rana i-ar fi făcut-o amanta (iubita) lui, aruncându-i în față vitriol. Poliția a făcut cercetare și a aflat, că husarul singur și-a aruncat vitriol în față, pentru-ca să scape de armată. Il vor pedepsi aspru.

— **România.** La începutul lunei viitoare se va începe sesiunea parlamentară. Partida liberală stă tare, în contra așteptării opoziției, care e dismembrată, între conservatori și junimiști. Constătuirea majorității ținută Sâmbăta și Duminecă a decurs foarte liniștită, nici o voce nu s'a ridicat contra direcțiunei politice date de dl Sturdza partidei liberale.

— **Ce aduce norocul.** Un om sărac din Copenhaga (Dania), neputând trăi în orașul său, s'a hotărât să emigreze în Australia. Calea până acolo a făcut-o pe vapor (corabie) și a ținut 2 luni. Săracul om în loc de avere avea 3 fete care de care mai frumoasă. Fata cea mai mare a făcut cunoștință în vapor cu un milioner englez, care într'atâta s'a îndrăgostit de ea, încât fără multă vorbă a luat-o de nevastă. În modul acesta a ajuns apoi întreaga familie la o soarte neașteptat de bună.

— **Bani vechi** a aflat într'o cutie de peatră un țeran din comuna Stanișici (comitatul Bacica). Săpa în grădină, când deodată lovi cu sapa în o cutie, care era plină cu bani de argint de mărimea banilor de 20 fileri Pe o parte a lor se vede anul baterii 1516, ear' pe cealaltă cu litere latine inscripția: Ludovicus Rex Hungariae, (Ludovic, Regele Ungariei). Să vede din cuvintele acestea, că banii sunt de pe timpul regelui Ludovic al II-lea, care, precum se știe, a căzut în bătaia dela Mohaci (1526).

— **Ceartă între oraș și împărat.** Sfatul orașului Berlin (capitala Germaniei) a hotărât, ca să se facă încă o cale pentru tramvai (car) electric prin o stradă mai principală de acolo. Împăratul Germaniei a răspuns, că numai așa se va învoi la asta, dacă calea se va face pe sub pământ. Sfatul orașului însă nici n'a voit să știe despre asta și din nou i-a răspuns împăratului, că nu-și va schimba hotărârea adusă. S'a început cearta între ei și lumea era curioasă să știe, că cine va fi mai tare. După ceartă de un an împăratul a eșit învingător. Statul în ședința din urmă a hotărât cu 9 voturi contra 2, ca să se facă așa după cum vrea el.

— **Coconășul Kecskemethy** încă n'a ajuns în mâna poliștilor, dar ei cred, că în scurt timp îl vor putea prinde. S'a aflat adevărat, că hoțul a fugit în Italia. Poliștii secreți, cari sunt trimiși să-l prindă aduc știrea, că i-au dat de urmă. Hoțul a cinat alaltăeri seara în gara din Pragerhof și cu purtarea lui neliniștită a atras atențiunea oamenilor asupra lui. Din cauza asta nici n'a avut astămpăr, ci fără să fi plătit s'a arcat în vagon, lăsându-și pălăria și țigara aprinsă în sala gării. Chelnerul s'a dus după el să-i ceară banii pentru mâncare. L'a aflat în colțul unui vagon, stând pe gânduri. Când l'a văzut pe chelner a început a tremura. Ii era teamă că doar' l-a cunoscut și vrea să-l prinză. Chelnerul însă n'a știut cu cine are treabă. Zece coroane a plătit Kecskemethy pentru cină și cu trenul a plecat mai departe spre Veneția. Poliștii mereu îl urmăresc. Tare isteț trebuie să fie, ca să poată scăpa.

— **Constituire.** Comitetul societății de lectură „Petru Maior” are onoare a Vă aduce la cunoștință constituirea sa pe anul administrativ 1901/902 după-cum urmează: Președinte: Ioan Lăpădat, stud. fil.; vicepreședinte: Octavian Papp, stud. iur.; secretar: Constantin Flămând, stud. fil.; cassar: Pompil Cioban, stud. iur.; controlor: Mircea Păscuțiu, stud. techn.; notari: Ioan Montani și Marcian Căluț, stud. iur.; bibliotecar: Oct. Goga, stud. fil.; vice-bibliotecar: Ioan Maior, stud. iur.; econom: Antoniu Bălaci, stud. iur. Comisia literară: președinte: Aurel Bratu, st. fil., referent: Ioan Lupaș, st. fil.; membri: Octavian Prie, st. fil.; Pompil Cioban, stud. iur.; Oct. Goga, stud. fil.; Teofil Tanco, st. med.; Laurențiu Căpușan, stud. techn.; Ioan Montani, st. iur., Comisia supra-veghietoare: Nicolau Siclovan, stud. techn.; Ioan Cădariu, stud. iur.; Nicolau Olariu, st. iur. Pentru comitet: Oct. Papp, vice-preș. Const. Flămând, secretar.

— **Plata soldatului englez.** Guvernul englez face silințe desperade pentru a putea să capete soldați. Iată plățile ce se dau soldaților: un sergent major are 11 cor. și 25 fileri pe zi, un sergent 8 cor. 75 fileri pe zi, un caporal 7 cor. 50 fileri, și un simplu soldat 6 cor. 25 fileri pe zi.

— **„Sirius”,** steaua care strălucește dintre toate stelele mai intens și s'a ivit din nou în răsăritul cerului nostru, după cum au calculat astronomii, e de 1.069.000 ori mai departe de la noi de cât soarele. Sirius e însoțit de un soare mai mic și el e mai mare de cât soarele nostru, pe care însă numai prin ochianuri mari îl putem zări ca un mic punct luminos.

— **O relievie d'alui Buddha.** Legenda indică povestește că mai multe părți din trupul lui Buddha au fost împărțite între aderenții lui mai de frunte, cari firește le-au păstrat cu cea mai mare grijă. Acum se pare că una dintre aceste părți s'a găsit în Bhattiprolu, republica Madras. După cum scriu specialiștii e vorba de un os al marelui fondator al buddhismului, os ascuns într'un mod ciudat. S'a găsit anume un glob de granit cu urme de auritură și o inscripție sanscrită datată din anul 260 î. de Chr., care spune că globul conține un os d'alui Buddha. Cercetat mai aproape globul fu descompus în două părți. În mijloc găsiră un nou glob și în asta o cutiuță de cristal alb. În cutiuța asta aflară osul. Din vechimea inscripției și din cele ce se știu despre Buddha, se poate conchide că e vorba de o relievie autentică d'alui Buddha. În jurul acestei relievi s'a iscat acum o ceartă vehementă între președintele din Madras și autoritățile indice. Aplanarea acestei certe s'a oferit viceregelui Indiei. Buddhiștii din India anterioară au nădejde, că viceregele le va da lor drept și relievia astfel ar rămânea în India, pe când președintele din Madras îl va oterii regelui Siamului, ca celui mai de frunte domnitor buddhist.

— **Cele dintăi chibrite.** Omul veacului al XXI-lea abia își poate inchipui că au fost vremi când chibritele indispensabile de azi nu existau încă, deși vremile aceste nu s'au de vechi. Puțini vor cunoaște azi numele inventatorului lor, deși se poate documenta fără greș. Charles Saoria, fiul unui general, e inventatorul. De mic se interesa încă de invenții și în decursul studiilor sale medicale se ocupa cu idea să inventeze un chibrit, care să se aprindă prin frecare. În urmă îi și succese asta în iarna anului 1830/31. Ne având însă mijloacele de lipsă spre a-și patenta invenția, n'a tras din ea nici un folos material. Interesant e că în aceeași vreme, tot în 1830, independent de lucrările lui Saoria, și un Austriac, Frideric Kammerer a inventat chibritul. Nici acest inventator nu și-a putut valida invenția. Tot cam pe vremea aceea au fabricat chibrite Preschel în Viena și Walker în Stockton, dar fiindcă explodau

luate tură interzisă. Epocă în fabricarea chibritelor a format invenția profesorului Böttger din Frankfurt l. Maina (1848). Acesta reuși a reduce aproape la zero primejdia otrăvirii și explodării chibritelor prin un adaus de substanțe organice. Cea mai mare fabrică de chibrite din lume e cea din Iönköping în Svedia, care zilnic produce 50 milioane.

— **Isoare de petrolu aprinse.** În Arizona s'a aprins în anul 1856 o bae de petrol și a ars până în anul curent, adică 45 ani. După calculul aproximativ se zice că în acest răstimp au ars 450 milioane hlitre de petrolu, computând hlitra numai cu 20 coroane, paguba produsă de acest incendiu se urcă la 9 bilioane cor. Un asemenea cas s'a întâmplat și în Bacu, unde baia de petrolu a ars 11 ani.

V 42/4—1901. végrh. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETÉMÉNY

Alulirt bir. végrehajto az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a lippai kir. járás-bírótság 1901. évi V 42 és V 181/1 sz. végzése következtében Dr. Morar V. m. radnai ügyvéd által képviselt »Lipovana« takarékos és hitelintézet javára Bocu Elena és társa ellen 100 kor. és 800 kor. s jár erejéig 1901. évi február hó 22-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le és felül foglalt és 808 kor. becsült következő ingóságok, u. m. szobabeli butorok, könyvek, ruhák, stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a lippai kir. járás-bírótság 1901-ik évi V. 42 és 881/1 számú végzése folytán 100 kor. és 800 kor. tőkekövetelés ennek járuléka erejéig Lippán alperesek lakásán leendő eszközésére 1901. évi december hó 9 napjának délutáni 2 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Lippán, 1901 november hó 20. napján.

Praska Emil,
kir. bir. végrh.

„Donau“

societate de asigurare concesionată în Viena.

Asigură în condițiunile cele mai avantajoase:

a) **Contra daunelor de foc,** edificii de locuit și de economie, magazine de mărfuri, mobile, îmbrăcăminte, rufe, **cară și vite** de tot soiul, produse de câmp și de recoltă.

Asigurare favorabilă în pausal și în condiții avantajoase, mai departe: biserici, școli, edificii parohiale și edificii domeniiale, stabilimente de fabrici, mori etc.

b) **Pe vieța omului** în combinațiuni deosebit de favorabile, capitalele asigurate se pot folosi atât pentru asigurarea viitorului familiei (cas de moarte) cât și în cazul ajungerii unei etăți fixate a asiguratului și anumit după patru prospecte deosebite.

Informațiuni se dau și oferte se primesc la „Dacia“ institut de credit și economii, societate pe acții în Orăștie ca **Agentură principală.**

„DACIA“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12, lângă posta regească).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) *depuneri* fără anunț până la 100 cor. 5 1/2 %.

b) *depuneri* mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) *depuneri* făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu caventați.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipototecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de intrerprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arândează și exarândează realități și alte drepturi și intrerprinderi de tot soiul.

Directiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

in Orăștie Szászváros

Opuri ———
Bilete de log. ———
Broșuri ———
Circulari ———
Bil. de vizită ———
Invitări ———
Bilanțuri ———
Acții ———
Cap. de epist. ———
Placate ———
Ord. de dans ———
Adrese ———
Compturi ———
Note ———
Preț Curent. ———
Anunțuri ———
Registre ———
Imprimate ———
Couverte ———
Bilete de cun. ———
Etc. etc. etc.

Există deja de 13 ani și este pro-
văzută cu tot felul de material
necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce co-
mande repede și cu prețuri mode-
rate, se îngrijește totodată ca toate
acelea să fie estetic lucrate și
fără erori.

Până de present se bucură de sprigi-
nului celor mai îndepărtate orașe. Dovadă
aceasta despre promptitudinea și
acurateța cu care efectuește ori-ce
lucrare.

Ca unica tipografie românească în
acest mare comitat, se roagă de bine-
voitorul sprigin al celorlalte institute
rom., precum și al privaților.